

Mojega obiska je bila vesela, povedala je, da je Gestapo prišel ponoči s 15. na 16. april, odpeljal moža in, da ne ve, kje je. Pri njih doma se nahaja nekaj inventarja šahovskega kluba in prosila je, naj ga odnesem. Dala mi je ključ od stanovanja.

Tisto popoldne sem šel v stanovanje, ki pa je bilo na široko odprto, vse je bilo razmetano, verjetno poropano...

V nekem kotu sem našel par šahovnic, nekaj figur, v drugem pa tri zapisnike sej in seznam članov kluba.

Spravil sem vse v kovček, ki je ležal zraven mize, prazen in malo poškodovan ter vse skupaj odnesel v kurilnico centralne kurjave Ljudske posojilnice, kjer sem bil tedaj zaposlen. Kovček sem skril pod premog, ki se je uporabljal za gretje.

Ko sem prišel leta 1945 spet iz lagerja v Celje, kovčka ni bilo nikljer več. V stavbi je imel sedež Gestapo, pa ga je verjetno našel...

Kako je klub 1945. spet oživel, ne vem natančno. Sam sem bil preveč okupiran z združništvom in obnovo v Gornji Savinjski dolini, po 12 do 14 ur na dan. Kolikor mi je znano, mislim, da to tudi drži, so bili prvi med pobudniki Mirko Fajs, ki kot staroselec ni bil nevaren Nemcem, frizerski mojster Lorbek, ki je bil kot mali obrtnik nujno potreben nemški ekonomiji ter njegov pomočnik Jože Šnajder, ker Nemci niso preganjali hrvaških državljanov.

To je bilo prvo jedro, okoli katerega se je osredotočilo začetno šahovsko življenje. Vem še, da sem pristopil kot član, in da so mi priznali odgovarjajočo kategorijo, vendar se zaradi časa nisem mogel udeleževati šahovskega življenja.

Vem, da je klub v začetku deloval v starih prostorih Evrope, ko pa so parveniji prevzeli hotel in kavarno, so jim menda dali consilium abeundi, češ, šah je luksuz in za kavarno ni pridobiten in prosperiteten.

Tedaj je bil predsednik kluba Pipan, nekdanji šofer poštinih avtobusov. Ko je pred vojno prevažal šahiste na razna gostovanja, je navezal stik z njimi. Vojno je preživel na pošti v Ljubljani, po povratku v Celje je postal sprva direktor Prevoznništva, kasneje pa Pošte v Celju.

Šahisti so upali, da bodo z njegovo pomočjo rešili problem prostorov in res jim je priskrbel igralnico v Celjskem domu.

Kasneje sem odšel iz Celja, proti svoji volji, a po razumu in nisem imel več stika ne s Celjem, ne s šahom.

Moram pa reči, da se še danes, pri 93. letih, zanimam za šah, sicer bolj za rezultate, vendar, mladostni spomini so v starosti dragi.

To sem napisal v dobri veri, morda ni vse prav jasno, vendar, če še živi kakšen tedanji šahist, bo lahko potrdil vsaj jedro, čeprav ne detajlov tega pisanja.

Ivanka Zajc Cizelj

“SKUPNO STA PRISTOPILA K SRAMOTNI IZDAJI PARTIJE”

*Partijske kazni prva leta po drugi svetovni vojni**

V fondu okrajnega komiteja KPS Krško se je ohranilo kar nekaj dokumentov, ki so nastali kot duplikati dopisov, karakteristik, življenjepisov in predlogov za kazenske ukrepe. Te kopije so navadno po določenem času izločili, ker so originalne hranili v osebnih dosjejih in le naključju se lahko zahvalimo, da je nekaj teh “ocvirkov” ostalo v matičnem fondu.

Pod drobnogled sem vzela partijske kazni v letih pred in po informbiroju, to je leti 1946 in 1947 ter leta 1949 do 1952 in ugotovila, da informbiro na področju delovanja okrajnega ko-

* Opomnim naj, da za posamezne osebe uporabljam enoten izraz tovariš ali tovarišica, ker nisem ločila med prekrški kandidatov in članov, kajti pri enih in pri drugih ni bistvene razlike.

Oseb ne navajam z imenom in pritnikom, ker gre za občutljivo tematiko - tako je prispevek napisan na podlagi obstoječih arhivskih dokumentov, vendar pa pripominjam, da je vsaka podobnost z “dogodki” in “osebam” iz naše polpretekle zgodovine zgolj “naključna”. Gradivo fonda Okrajni komitej Krško je še v urejanju in ni signirano - uporabljeni so dokumenti, nastali v letih 1946 do 1952.

miteja Krško ni kaj bistveno vplival na število izrečenih partijskih kazni.

V prvem obdobju je bilo število kazenskih postopkov občutno manjše kot v drugem, kar je čisto razumljivo, saj gre za prva povojna leta, ko partija še ni bila številčno močna. Masovni sprejemi so sledili po letu 1948 in kot posledica letih so sledile tudi masovne izključitve iz članstva oziroma iz kandidature.

Za sprejem v članstvo je bilo potrebno predložiti življenjepis, priporočilni izjavi dveh partijcev, pristopno izjavo, karakteristiko, ki jo je napisal sekretar na osnovi predloženih dokumentov in izpolniti anketni list, ki je vseboval naslednje podatke: priimek in ime (tudi ilegalno ime); leto, kraj in okraj rojstva; narodnost in državljanstvo (tudi za zakonskega partnerja); socialno poreklo; stan (če je šlo za ločene, so morali navesti priimek in ime bivšega zakonskega partnerja); politično pripadnost in poklic zakonskega partnerja; kraj in čas sprejema v KPJ (partijsko organizacijo in osebo, ki je opravila sprejem); trajanje kandidacijske dobe; članstvo v SKOJu in drugih političnih organizacijah in strankah (trajanje članstva in vzrok eventualnega izstopa); delo v množičnih organizacijah (sindikat, društva...); partijske funkcije; partijske kazni (kdaj, zakaj in kdo je izrekel kazen); izobrazbo; znanje jezikov (katere in koliko); obiskovanje partijskih tečajev in šol; študij partijske literature; udeležbo na partijskih konferencah in kongresih; raziskovalno delo; priznanja, pohvale, nagrade in odlikovanja; bivanje v inozemstvu (kdaj in kje ter način preživljanja v tem času); bližnje in daljne sorodnike, ki so zaposleni ali živijo v tujini; obsodbo, pregon ali zapor; odnos do razrednega sovražnika; sodelovanje v sovražnih formacijah (kandidata in sorodnikov); služenje vojaškega roka; udeležbo v NOV. Sledili so še podatki o starših kandidata in starših zakonca ter o ostalih bližnjih sorodnikih.

Koliko so takratni kandidati za članstvo v komunistični partiji razumeli komunizem in razredno borbo je najbolj jasno vidno v odgovorih, ki so jih dali na vprašanje: "Kakšno je bilo tvoje zadržanje pred razrednim sovražnikom?" Naj jih navedem le nekaj:

- Nasprotnik kapitalistične politike.
- Nisem bil pred razrednim sovražnikom.
- Pred razrednim sovražnikom sem gojil mržnjo.

- Razredni sovražnik na mene ni izvajal pritiska, niti nisem imel priložnosti, da bi pokazal svoje zadržanje.
- Kot član partije pred razrednim sovražnikom nisem odgovarjal.
- Sovražno - vendar se radi svoje mladostnosti tega v dovoljni meri nisem zavedala.
- Pred razrednim sovražnikom nisem bil.
- Pred razrednim sovražnikom sem se dobro zadržal.
- Proti razrednemu sovražniku sem bila vedno sovražno razpoložena.
- Pred razrednim sovražnikom sem imel dobro zadržanje, mrzil sem ga.
- Proti izrednim sovražnikom se nisem imel prilike izkazati.
- Razrednega sovražnika sem obsojal.
- Mrzil sem sovražnika.
- Svojega razrednika sem sovražil.
- Bilo je sovražno pred razrednim sovražnikom.
- Razrednega sovražnika sem mrzil; z njim nisem imel nobene zveze.
- Zadržanje pred sovražnikom /razrednim/ je bilo pozitivno, kolikor sem pač vedel o tej stvari preje.
- Gledala sem sovražno.
- Nisem bil na preizkušnji pred razrednim sovražnikom.
- Pasivna in aktivna rezistencija.
- Radi svoje mladosti nisem proti razrednemu sovražniku zavzel nobenega stališča.
- Razrednega sovražnika sem mrzil, ker me je preganjal.
- V internaciji sem se dobro zadržal.
- Pred sovražnikom je bilo moje zadržanje maščevalno.
- Pred razrednim sovražnikom sem imel pravilno zadržanje in nisem ničesar izdal.

Iz povedanega je razvidno, da si kandidati v glavnem niso bili na jasnem, kaj naj bi razredni sovražnik sploh bil (sovražnik pač - tak ali drugačen - redni ali izredni, za enega od kandidatov je bil to kar razrednik); vsem pa je bilo "jasno", da ga je potrebno sovražiti, se do njega obnašati arogantno ali pa ga samo grdo gledati.

V partijo naj bi sprejemali ljudi, ki so s svojo družbeno dejavnostjo dokazali, da poznajo in sprejemajo statut in politiko partije in so se pripravljali organizirano in odgovorno bojevati za dosledno uresničevanje partijskih načel ter so si s svojo družbeno aktivnostjo, delovnimi in moralno-političnimi vrlinami pridobili zaupanje delovnega in bivalnega okolja - izkazati so se

morali z zgledom, aktivnostjo in argumenti. Skratka morali bi biti brez napak - torej pridni, delavni, ubogljivi, neoporečni v moralnem in političnem pogledu ter imeti razčiščene pojme glede religije.

Prestopke in "prestopke" so obravnavale osnovne partijske organizacije na pobudo enega ali več članov ali tudi na osnovi govoric po sistemu "rekla kazala". Načeloma je moral biti obravnavani član prisoten na sestanku, na katerem so obravnavali njegov primer, "da se mu kazen tovariško prikaže v cilju, da bo ista na njega vzgojno vplivala". Statut je zahteval, da osnovna organizacija obravnavanega člana povabi na sejo - v primeru, da se seje ni udeležil, so njegov "prekršek" obravnavali v odsotnosti in tudi izrekli disciplinski ukrep, s katerim so člana naknadno seznanili in mu dali možnost pritožbe. Če se je kaznovani poboljšal, so mu kazen črtali ali znižali.

Kazni, ki so doletele posameznike so bile različne in niso bile odvisne samo od greha, ampak tudi od "grešnika" - tako so bile za enak prekršek različnim osebam lahko dodeljene različne partijske kazni.

Kazenska lestvica se je začela z opominom, ki je bil lahko ustni ali pisni; sledil je ukor, strogi ukor in ukor pred izključitvijo; najhujša kazen, ki pa so si jo nekateri partijci privoščili na lastno željo, je bila izključitev (pozneje so to lastno željo obravnavali kot prostovoljni izstop ali črtanje iz članstva, če je šlo za neplačevanje članarine in neudeležbo na sestankih), ki je tudi imela dve stopnji - izključitev z možnostjo ponovne vključitve, če so menili, da se bo izključeni poboljšal in dokončna izključitev.

Najbolj pogosti prekrški zaradi katerih so bile izrečene partijske kazni so bili:

1. Pasivnost - člani ali kandidati niso hodili na sestanke in niso plačevali članarine.
2. Religioznost - člani ali kandidati so se udeleževali verskih obredov, se cerkveno poročali in krščevali svoje otroke.
3. Kriminalna dejanja - bili so udeleženi pri tatvinah, poneverbah, goljufijah in pretepih.
4. Nemoralnost - privoščili so si skoke čez plot, poskrbeli za kakšno "nepožegnano" nosečnost, pijančevali...
5. Informbiro.
6. Netočni ali nepopolni podatki - navadno je šlo za zamolčanje sodelovanja v sovražniko-

vih formacijah ali službah kandidata ali njegovih ožjih sorodnikov.

Nekatere osnovne organizacije pa so lestvici kazenskih ukrepov dodale še kakšno inovacijo - kar dokazuje naslednji dopis okrajnega komiteja: "Z vašim dopisom z dne 12. 10. 1949 nas obveščate, da ste tov..., kandidatko KP, partijsko kaznovali s podaljšanjem kandidatske dobe iz razloga, ker je ob neki priliki imela nepravilen odnos do obsojencev brez odvzema prostosti in z njimi celo plesala.

V vezi s tem vam sporočamo, da statut KPJ takih kazni ne predvideva za kandidate KPJ." Nekateri utemeljitve izrečenih kazni so tako "duhovite", da jih navajam v nadaljevanju in pripominjam, da se takrat temu niso smejali.

Ustni opomin

- Tov. je zmerjal vojaka svoje enote (vodjo bataljonske kuhinje) z besedami, "ki niso bile primerne za komunista". Ozmerjani vojak je skrivaj izdajal sladkor neki ustaški družini.
- Tov. se ni udeležila partijske konference. Izgovorila se je, da ni prišla, ker se je pripravljalo k nevihti.
- Tov. ni uspelo držati obljube, ki so jo dali partiji - šolski uspeh je bil namreč nižji od zastavljenega cilja.
- Tov. je zmerjal sodelavce s članu partije nepriemernimi izrazi in bil bolj redek gost študijskih sestankov.
- Tov. ni opravila svoje dolžnosti pri obiranju koloradskega hrošča.
- Tov. se je preveč družil s patrom in bil disciplinsko kaznovan.
- Tov. ni imel pravilnega odnosa do dela. "Imenovani večkrat zapušča postajne prostore brez dovoljenja in se vrne v poznih urah... Radi tega, kadar je na postaji, nima nobenega veselja do študija in največkrat spi, kar je posledica tega, da ne gre ob pravočasni uri spat...".
- Tov. je na politični uri postavil "nepriemerno vprašanje". Kazen mu je okrajni komite leta 1950 brisal z obrazložitvijo: "Tovariš je v letu 1949 bil na gradnji avtoceste, kjer je ob neki priliki pri politični uri v brigadi postavil predavatelja vprašanje, kako da Sovjetsko zvezo, ki je s svojim delovanjem imperialistična in reakcionarna, lahko smatramo še za vodilno socialistično državo oziroma za voditeljico demokratskega tabora. Dejal je, da si tega ne more razlagati.

Tovariš je imel popolno pravico predavatelju staviti vprašanje za stvar, ki mu ni bila jasna ter se ga iz razloga, ker mu predavatelj ni znal odgovoriti na njegovo vprašanje nikakor ne more partijsko kaznovati...”

Pisni opomin

- Tov. ni imel pravilnega odnosa do službenih obveznosti in do obsojenk. “V preteklem tednu je bil poslan s skupino obsojenk trgati koroza k raznim privatnim kmetovalcem. Pri tej priliki se je napil in nedostojno vedel in ob enem pri delu tudi zaspal”. Zaradi tega prekrška je bil najprej samo opozorjen in prestavljen na drugo delovno mesto. Ukrep je deloval “vzgojno”, in ko se je naslednjič odločil, da bo spal na straži, “se je skril na skrivnostno mesto, da ga je kontrola komaj našla”.
- Tov. je partiji obljubil, da ne bo več pijančeval in obljube ni držal. Ob izreku kazni so verjetno upoštevali olajševalno okoliščino - tov. je namreč “dobil hud zobobol in da bi ublažil bolečine je začel piti žganje, seveda se je pri tem napil. To je trajalo skoraj mesec dni...”.
- Tov. je bilo lepše v gostilni kot na partijskem sestanku.
- Tov. ni poskrbel za delovno disciplino v kmetijski delovni zadrugi.
- Tov. je “ob neki priliki v letu 1949 brez dovoljenja samovoljno odšla s skupino kaznjencev in paznic po krompir..., od koder so se vrnil vinjeni in med potjo skupno z obsojenci prepevali”.
- Tov. je bil večkrat “v vinjenem stanju in se je pretepal na javnem mestu”.
- Tov. je šel za poročno pričo pri cerkvenem obredu - “Njega je ... prosil naj mu gre za tovariša, da drugega ne more dobiti. Tov... mu je zaenkrat odklonil in ga sam opomnil na nepravilnost, ki jo hoče... storiti. Ker pa ni mogel... nobenega dobiti, se je vrnil ... in ga lepo prosil, naj njegovi prošnji ugodí. Pri tem se je še izrazil..., da si ne bosta več prijatelja, ako njegovi prošnji ne ugodí in ob enem mu je rekel, da mu ne bo treba iti v cerkev...”. In tako je sekretar osnovne partijske organizacije postal (cerkvena) poročna priča ter bil kaznovan s pismenim opominom. Ženin pa, ki je sekretarja “zapeljal” in sodeloval pri cerkvenem obredu, je dobil strogi ukor.

Ukor

- Tov. v anketnem listu ni navedel, da je bil njegov brat belogardist in je padel v boju s partizani.

- Tov. “je v nedeljo popoldan popival v ženski družbi, v ponedeljek pa zamudil šolo in spal med poukom”.
- Tov. ni bil dovolj pozoren in je zaradi “njegove nebudnosti prišlo do raznih malverzacij in ponarejanja računov”.
- Tov. je hodil v cerkev namesto na partijske sestanke. Partijski sestanki so bili tudi ob nedeljah.
- Tov. nista prihajala redno na delo, eden je poleg tega tudi lagal.
- Tov. se je “večkrat zalotilo, da se je potikal po poljskih kozolcih in v avtomobilu gradbenega podjetja ... in se tam nahaja s tovarišico iz KPD-ja kar celo noč zunaj.” Ljudje so ju opazovali in “se zgražali nad početjem tovariša in tovarišice”, ki sta bila “organizirana” (člana partije).
- Tov. je nevestno in malomarno opravljala službo: “uničevala nerešene spise, pustila v peči nezažgane koncepte o obsojenkah in tako kršila konspiracijo”.
- Tov. ni imel pravilnega odnosa do informbiroja.
- Tov. ni imel pravilnega odnosa do okrajnega komiteja: “Ko se je nahajal v pijanem stanju v prostorih “rdečega kotička... je dal izjavo, da okrajni komitet ne pomaga podjetju in da ... sekretarja okrajnega komiteta sploh ne pozna... V neki priliki je dal izjavo, da se je pri obisku tov. ministra Hriberja moral zlagati, da komitet pomaga”.
- Tov. je imela nepravilen odnos do kaznjencev. “Ob neki priliki je celo dopustila, da jo je kaznjenec prijel za kolena”.
- Tov. je preprodajal blago, ki ga je kupil v industrijskem skladišču.
- Tov. je bila nenačelna - “pričela hoditi v cerkev toda ne iz kakega verskega prepričanja, temveč je v tem iskala svoje osebne koristi in se tako hotela prikupiti tamošnjemu prebivalstvu...”.
- Tov. ni obiskoval sestankov in plačeval članarine; pasiviziral pa se je, ker “mu partija ni nudila nobene pomoči pri dodelitvi primernega stanovanja”.
- Tov. je imel slabe delovne in moralne navade - sam je povedal, “da je resnično imel odnose z neko žensko..., večkrat zahajal k njej, kljub temu, da je vedel, da je poročena in da je na silno slabem glasu glede moralnega stanja.
- Ob priliki obiskov omenjene ženske je jemal naš avtomobil... Radi spolne okužitve je moral po zdravniško pomoč, s čemer je izpostavljal v nevarnost celotno svojo družino...”.
- Tov. se je cerkveno poročil (nevesta je bila tudi članica partije in je bila deležna enake par-

tijske kazni). "Da bi prikrl to nepartijsko dejanje, se je poročil v cerkvi po 23. uri ponoč..."

- Tov. kot sekretar ni odpravil sporov med partijci. "Je partijsko še neprekaljen, zelo malo-meščanski vsled tega je tudi padel pod vpliv starišev svoje žene in pristal na cerkveno poroko... Tudi je bilo več izjav in par primerov tudi cerkvenih porok na ta račun, češ, če se je poročil ta, zakaj bi se ne drugi. Kazen je na nje-ga po izgledih vzgojno vplivala in kaže znake, da bo skušal popraviti..."

Strogi ukor

- Tov. je "raznim strankam po terenu razlagal, da je član uprave državne varnosti ter delal razne druge nepravilnosti z nepremišljenim govorjenjem".
- Tov. se je kljub poznavanju statuta in programa KPJ cerkveno poročil. Dejanje je obžaloval ter "v svoj zagovor navaja težkoče, ki jih ima z "A" politično ženo".
- Tov., ki se je kot zakonski mož in oče nemoralno obnašal, so dobili tako rekoč pri "prestopku". Uslužbenci odseka za notranje zadeve so ga "nekega dne" opazili, "ko se je sprehajal z neko žensko, ki je ravno odslužila svojo kazen poboljševalnega dela... Istega dne popoldne je... odpeljal to žensko v svoje stanovanje ter bil pri tem opažen od svojih sostanovalcev, ki so to javili poverjeniku za notranje zadeve..., ki stanuje v isti hiši. Isti je poslal na stanovanje... takoj dva preiskovalna organa, ki sta stvarno našla to žensko v njegovem stanovanju v spodnji obleki, skrito za vrati. Pri zaslišanju je omenjena ženska priznala, da sta ... spolno ob-čevala..."
- Tov. je "kratil pravice svoji ženi kot enako-pravnemu članu človeške družbe in ji ni dajal dovolj denarja, ki ga je zapravljal za nepotrebne stvari - med drugim tudi za pijačo".

Ukor pred izključitvijo

- Tov. si je protipravno prisvojila denar, "upoštevana je bila olajševalna okoliščina, da ima TBC in da je to njen prvi prekršek".
- Tov. je bil neiskren in ni imel pravilnega odno-sa do žene - "...tovariš je bil na rednem partij-skem sestanku kaznovan s partijskim ukorom radi nemoralnega stanja njega samega, poha-janja z drugimi ženskami... Po izrečeni kazni se je popravil, ker je bila pravilno izrečena in objektivna. V nedeljo zvečer ... je v vinjenem stanju napravil prekršek iste narave. Poslužil

se je službenega vozila in se odpeljal z neko žensko..."

- Tov. je nevestno opravljaj svoje delo - "Tako se ne drži redno uradnih ur in se popoldan hodi kopat... Do teh napak ga je pripeljala popustljivost proti njegovi ženi, katera ga odteguje od dela in ki ga je tudi pregovorila, da se je po 1 letu civilnega zakona cerkveno poročil, ter dal otroka krstiti, za kar je bil kaznovan s partij-skim ukorom.

Okrajna partijska organizacija je stvari temelji-to pretresla in po dalji diskusiji prišla do slede-čih sklepov:

1. da tov ... temeljito popravi svoj odnos do de-la...,
 2. da javno prekliče krst svojega otroka,
 3. da pristopi k prevzgoji svoje žene, ki mu s svojim religioznim mišljenjem hromi partij-sko revolucionarnost,
 4. da se ga kaznuje s strogim partijskim ukorom pred izključitvijo, pod pogojem, da gornje sklepe temeljito premisli in na nje poda svojo izjavo".
- Tov. je kazen pozitivno sprejel, sklenil, da se bo poboljšal in vložil prošnjo na osnovno partij-sko organizacijo z naslednjimi obljubami: "da bo odslej izboljšal svoj odnos do dela, dal javno preklicati krst svojega otroka in skušal prevzgojiti svojo ženo..."
 - Tov. se je cerkveno poročil. "Kljub temu, da je bil imenovani že enkrat partijsko kaznovan in sicer z ukorom radi tega, ker se je udeleževal petja na koru v cerkvi, je napravil to ponovno partijsko napako.
 - Imenovanega se je nameravalo izključiti iz članstva Partije, vendar se je od tega predloga zaenkrat odstopilo glede na prošnje prizade-tega in pa na podlagi soc. sestava, ker je kmeč-ki sin, a je napravil to partijsko napako pod pritiskom svojih starišev..."
 - Tov. je ljudem napačno razlagal odredbo o ob-veznem odkupu in je bil "prepirljive sorte". O njegovem "delu" na terenu priča tudi nasled-nji zapis, ko "... je imel 6 urni odmor, se je pri nekem kmetu opijanil in začel istega kmeta zmirjati in legitimirati, čeprav je tistega kmeta dobro poznal. Istega večera je zapadel sneg ter mu je rekel, da mora iz vseh dreves otresti sneg, da ne bo drevje polomilo. Zahteval je to, da bi šel kmet ponoči otresati sneg, akoravno ni bilo toliko snega, da bi bila nevarnost za drevje..."

Izključitev z možnostjo ponovne vključitve

- Tov. je bil kot sekretar celice kriv za nedisciplino, ki je vladala v celici, nesporazume in medsebojne spore, "kateri so presegali že vsako partijnost".

Izključitev

Najbolj pogost vzrok izključitve je bilo neplačevanje članarine in neobiskovanje sestankov.

- Tov. je "sektašil" in ni imel pravilnega odnosa do soljudi. "V svojih nastopih in razgovorih med ljudmi je uvrstil vsakega, ki je govoril o težavah za reakcionarja... Na terenu se je zelo rad ponašal in hvalil, da je član Partije in da kot tak ima pravico ukrepati kakor se njemu zdi potrebno. S svojo ženo živi v stalnih sporih in si ni znal življenja in razmerja z ženo tako urediti, da bi ljudstvo v njem videlo res poštenjaka..."
- Tov. je bil "karijerist s vprašljivo preteklostjo": "Njegovo zadržanje v Narodno - osvobodilni borbi ni bilo najboljše. Tov... je izjavil, da ga je tov... nagovarjal naj dezertirata... za borca ni bil sposoben, ker slabo vidi. Bil je tudi ujet od Nemcev. Njegovo zadržanje v zaporu nam ni znano. Pri njegovem delu po osvoboditvi se je opazalo, da ne dela radi stvari in pokreta, temveč čisto radi karijerizma in osebnih ambicij. Opažalo se je tudi, da je vedno ščitil ali pa protežiral svoje sorodnike ali osebne prijatelje. V celico je vnašal nezdravi malomeščanski duh, ustvarjal razdor med samimi Partijci in dekonspiriral razne sklepe celice, predvsem je iznašal izvenpartijskim elementom karakteristike... Njegovo delo je bilo popolno frakcijsko in oportunističnega značaja..."
- Tov. je bila "vihrave, nestanovitne in neznačajne narave. Kot članica KP se je pokazala nedisciplinirano in trmasto. Odnos do nadrejenih forumov je imela nepravilni... je vnašala v Partijo tudi malomeščanski duh. Padala je pod vpliv nepartijskih elementov in tudi dekonspirirala partijske sklepe. V moralnem pogledu je tudi pokvarjena..."
- Tov. je sodeloval v pretepu s smrtnim izidom.
- Tov. je "nepravilno postopal z ljudsko imovino ter se je sam okoriščal z njo... Tov. ima še malomeščanske navade in se ni pokoraval partijski disciplini."
- Tov. se je vdal "pijančevanju in zadane mu naloge ni izvrševal. Je nagle jeze in tako je decembra 1946. zopet pijančeval ter napadel

brez povoda nekega tovariša ga oklal, da je za posledicami nato umrl."

- Tov. je "po duhu social - demokrat, stvari oportunistično postavlja in rad veliko govori o kolonizmu. Kot sekretar celice je bil nedelaven, ustvarjal je tudi nasprotstva... Celične sestanke je vodil v gostilni, ter tako je sestanek potekal brez pravega smisla in brez resnosti. V drugih primerih pa je vodil partijce v grmovje za Savo, češ, da je potrebno, da se skrivajo..."
- Tov. je bil izključen zaradi "pasivnosti, oportunizma in egoizma."
- Tov. "pravi, da mu linija Partije sploh ni poznana in da se popolnoma ne strinja s tem, da Partijci ne obiskujejo cerkve ter ostalo kot poroka, spoved itd., dočim prizna sam, da veruje v boga, gre v cerkev redno, k spovedi in obhajilu in da ga od tega ne more nihče odtrgati. Ima pa isto sestro, katera se nahaja v Ameriki pri častnih sestrah (nunah), s katero ima pismene veze, ter mu isto piše kako, da so v Jugoslaviji sedaj pobili vse farje, porušili cerkve... ima bojazen ko sliši govorice, da bodo prišli sem amerikanci, ki bodo s pomočjo ustašov in vseh kvizlingov, ki se nahajajo izven naših meja, pobili vse aktiviste in partizane, ter s tem ima tudi strah, ker je sodeloval za NOV, da bodo ubili oz. obesili tudi njega..."
- Tov. "večkrat pijančuje ter se kljub večkratnim opominom s strani okrajnega komiteta ni popboljšal odnosno ni skušal odpraviti te svoje napake. Pred ljudstvom nima pravilnega nastopa ter se v pijanem stanju hvali, da je partijc."
- Tov. je "na dan volitev, ko je bila dbłžnost vsakega partijca, da nastopi kot aktivist in pritegne čim več ljudstva na volišče, ... popival v župnišču..., zvečer pa je odšel pijan na volišče."
- Tov. je poneveril vozovnico s katero se je peljala njegova žena in s tem "kvaril ugled cele partije"; Statut KPJ, člen 4, zadnji odstavek.
- Tov. se je cerkveno poročil "navzlic temu, da je dobro vedel, da to ni v skladu z odnosi Partije do religije, še posebno spričo tega, da je bil osebno o tej zadevi predhodno opozorjen od sekretarja naše osnovne organizacije ZKS. Poleg tega ima navedeni... še druge slabosti, ki niso primerne liku komunista. Tako se je na primer v sporni zadevi s članom naše partijske organizacije ... izrazil sekretarju, ki ga je pozval na odgovornost, da se hoče napiti njegove krvi. Navzlic opozarjanju se ni hotel otresti teh osnovnih slabosti temveč nasprotno. Vedno bolj je razplamteval svojo mržnjo do člana naše osnovne organizacije ter ga ob neki priliki po gostilni lovil z nožem v roki."

Še bi lahko naštevala, vendar mislim, da je bistveni namen prispevka - dati vpogled v delovanje partijskih celic z drugega zornega kota - to je na področje, kjer so osnovne organizacije obravnavale "moralno politično oporečnost" svojih članov, dosežen. Direktive tu ni bilo; vrste kazni so bile predpisane s statutom. Osnovne organizacije pa so potem same odločale kakšna kazen pritiče določenemu prekršku. Svojo odločitev z ustrežno obrazložitvijo so nato poslali na okrajni komite, ki je višino kazni navadno potrdil in le redki so bili primeri, da se s predlagano kaznijo ni strinjal.

To je bila Partija, kot jo je doživljal mali človek na podeželju; postavljen pred nove naloge in

nove ideje, ki so mu bile tuje - vzgojen v veri, prekaljen v boju za svoj košček zemlje, se je skušal znajti tako ali drugače. Tradicije ni bilo možno kar čez noč prekiniti in tako se je dogajalo, da so tudi partiji obiskovali cerkvene obrede. Poseben problem sta predstavljala krst in poroka, obredi, ki so jih navadno opravljali v drugih farah ali v poznih nočnih urah. Kazen za ta prekršek je bila odvisna od osebe in tudi od osnovne partijske organizacije, kar je razvidno že iz zgoraj povedanega.

Ostalih prestopkov, mislim, ni potrebno komentirati.